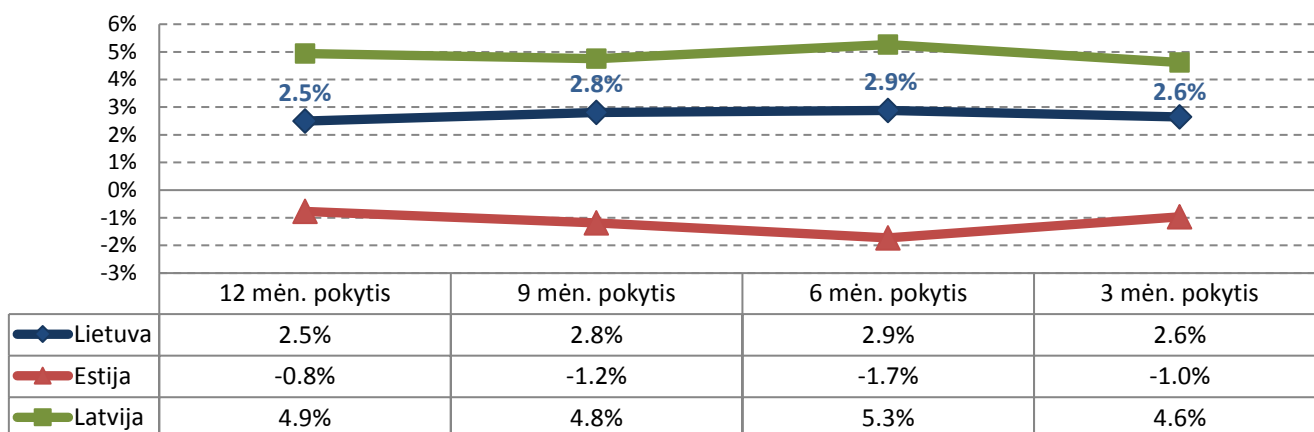

I. SANTRAUKA

- ▶ 2015 m. palyginti su 2014 m., Lietuvos paslaugų eksportas augo – 2,5 proc., arba 146 mln. eurų ir sudarė 5,99 mlrd. EUR. Tai buvo antras geriausias rezultatas tarp Baltijos šalių 2015 m. Sparčiau augo Latvijos paslaugų eksporto vertė – 4,9 proc., o Estijos mažėjo 0,8 proc.
- ▶ Labiausiai prie augimo prisidėjo kitų verslo paslaugų (daugiausia verslo konsultacijos), statybos, IT paslaugų bei apdirbamosios gamybos paslaugų eksportas.
- ▶ Krovinių gabenimo kelių transportu įmonės 2015 m. pardavimų smukimą Rusijos rinkoje (smukimas sudarė net 60,1 proc.) sugebėjo kompensuoti, didindami rinkos dalis Vakarų Europos bei Skandinavijos rinkose.
- ▶ JAV rinka tampa vis svarbesnė Lietuvos mokslinių tyrimų paslaugų eksportui. Per metus šių paslaugų eksporto vertė į JAV padvigubėjo ir dabar net du trečdaliai šių paslaugų tenka JAV.
- ▶ Kelionių paslaugų eksportas 2015 m. mažėjo tik 0,7 proc., kadangi vis dar ženkliai mažėjančias Rusijos ir Baltarusijos piliečių išlaidas Lietuvoje praktiškai pilnai kompensuoja augančios kitų kaimyninių bei Vakarų Europos šalių piliečių išlaidos.
- ▶ Statybos paslaugų eksportu užsiimančios įmonės toliau sėkmingai didina rinkos dalis Skandinavijos šalyse – šių paslaugų eksportas 2015 m. augo į visas šio regiono šalis (Švediją, Norvegiją, Suomiją ir Daniją), tačiau sparčiausiai 2015 m. didėjo statybos paslaugų eksportas į Estiją.
- ▶ IT paslaugų eksportuotojams labiausiai 2015 m. augo Jungtinės Karalystės rinka, o Danija grįžo į pirmą didžiausių lietuviškų IT paslaugų eksporto rinkų sąrašo vietą, išstumdama iš jos JAV.

II. PASLAUGŲ EKSPORTO RAIDA

- ▶ 2015 m. palyginti su 2014 m., Lietuvos paslaugų eksportas augo – 2,5 proc., arba 146,1 mln. eurų ir sudarė 5,99 mlrd. eurų. Tai buvo antras sparčiausias paslaugų eksporto augimas tarp Baltijos šalių 2015 m., o sparčiausiai šį kartą augo Latvijos paslaugų eksportas, kuris per metus padidėjo 4,9 proc. iki 4,04 mlrd. eurų. Estijos paslaugų eksportas nagrinėjamu laikotarpiu smuko 0,8 proc.
- ▶ Lietuvos paslaugų eksporto augimui 2015 m. didžiausią įtaką darė 15,5 proc. iki 506 mln. eurų išaugęs kitų verslo paslaugų eksportas (labiausiai teisinių, buhalterijos, verslo konsultacijų, viešųjų ryšių paslaugų), taip pat sparčiai didėjo statybos (38,3 proc. iki 205,55 mln. eurų), IT paslaugų (12,3 proc. iki 240,8 mln. eurų) bei apdirbamosios gamybos paslaugų eksportas (15,3 proc. iki 196,9 mln. eurų). Tačiau dvių didžiausias dalis paslaugų eksporto struktūroje užimančių paslaugų eksporto vertė 2015 m. smuko – transporto paslaugų eksporto vertė per metus sumažėjo 1,9 proc. arba 69 mln. eurų iki 3,5 mlrd. eurų, o kelionių paslaugų (turizmo) eksporto vertė per metus smuko 0,7 proc. arba 7,8 mln. eurų iki 1,03 mlrd. eurų. Transporto paslaugos 2015 m. sudarė 58,7 proc. viso paslaugų eksporto, o kelionių paslaugos – 17,2 proc.
- ▶ Latvijos paslaugų eksporto vertės didėjimui 2015 m. didžiausią įtaką darė 12,2 proc. iki 807,1 mln. eurų išaugusi kelionių paslaugų eksporto vertė, taip pat ženkliai augo IT paslaugų eksportas (30,2 proc. iki 257 mln. eurų), finansinių paslaugų (10,8 proc. iki 460,5 mln. eurų) bei kitų verslo paslaugų (6,8 proc. iki 620,4 mln. eurų). Labiausiai per metus smuko Latvijos statybos paslaugų eksporto vertė (30,8 proc. iki 89 mln. eurų).
- ▶ Estijos paslaugų eksporto smukimui didžiausią taką 2015 m. darė transporto paslaugos, kurių vertė per metus sumažėjo 5 proc. iki 1,69 mlrd. eurų, taip pat mažėjo techninės priežiūros (8,9 proc. iki 137 mln. eurų) bei kelionių paslaugų eksporto vertė (1 proc. iki 1,35 mlrd. eurų). Labiausiai išaugo IT paslaugų (5,9 proc. iki 486,1 mln. eurų) bei apdirbamosios gamybos paslaugų eksporto vertė (14 proc. arba 23,3 mln. eurų).

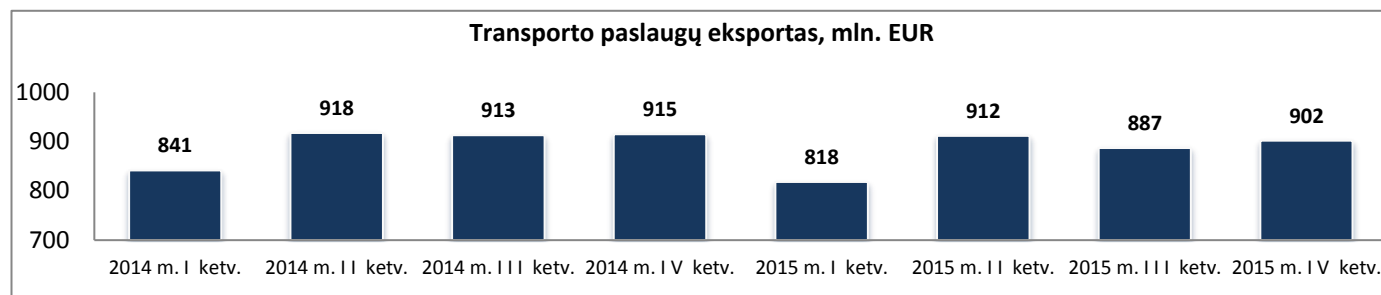
Metiniai paslaugų eksporto pokyčiai

Šaltinis: Lietuvos Bankas

III. EKSPORTAS PAGAL PASLAUGŲ RŪŠIS

- ▶ Vertinant pagal paslaugų rūšis, 2015 m. labiausiai smuko transporto, kelionių bei draudimo paslaugų eksportas, tačiau ženkliai augo kitų verslo paslaugų (daugiausia verslo konsultacijų), statybos paslaugų (labiausiai į Estiją, Švediją), IT paslaugų (labiausiai į Jungtinę Karalystę ir Daniją) ir apdirbamosios gamybos paslaugų eksportas.

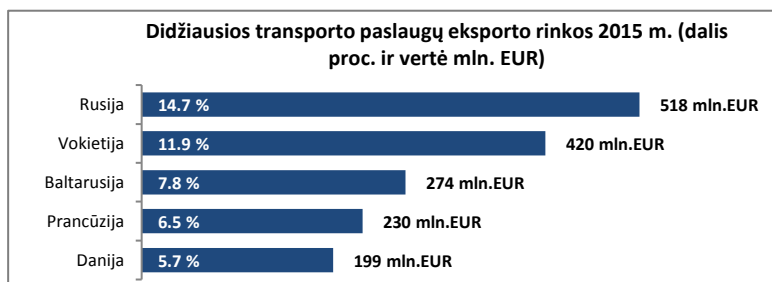
TRANSPORTO PASLAUGOS

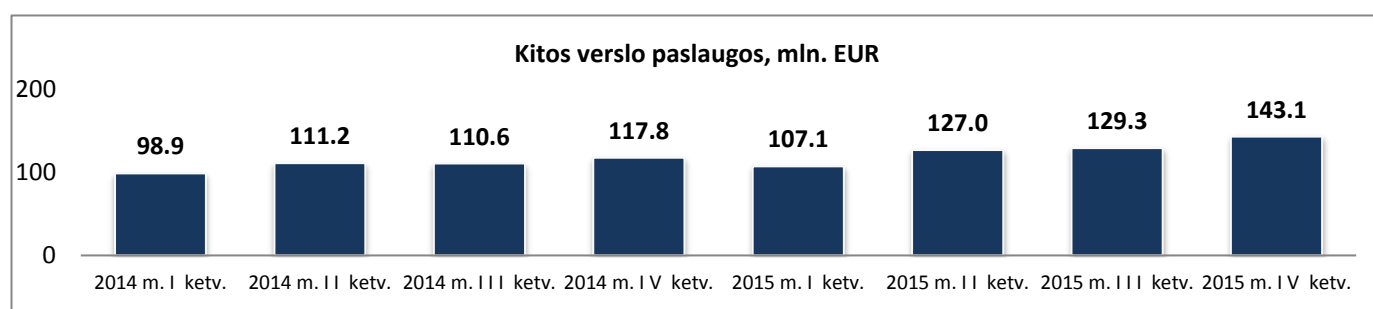
► Transporto paslaugų eksporto vertė per 2015 m. smuko 1,9 proc. arba 69 mln. eurų ir sudarė 3,52 mlrd. eurų. Tokiam mažėjimui didžiausią įtaką darė 20,1 proc. iki 275 mln. eurų smukusi jūrų transporto paslaugų eksporto vertė bei 9,4 proc. iki 637,8 mln. eurų mažėjusi elektros perdavimo, vamzdynų ir vidaus vandenių bei upių transporto paslaugų eksporto vertė. Tuo tarpu kelių transporto paslaugų eksporto vertė per metus išaugo 3,3 proc. iki 2,06 mlrd. eurų.

► Kelių transporto paslaugų eksporto vertę labiausiai didino ekspedijavimo, logistikos ir kitų su transporto veikla susijusių paslaugų eksportas. Šių paslaugų eksporto vertė per 2015 m. išaugo 15,2 proc. iki 422 mln. eurų. Labiausiai augusios rinkos ekspedijavimo, logistikos ir kitų su transporto veikla susijusių paslaugų eksportui buvo Prancūzija (48,8 proc. iki 26,1 mln. eurų), Belgija (2,2 karto iki 13,5 mln. eurų) bei Kazachstanas (dvigubai iki 7,2 mln. eurų). Tačiau didžiausių rinkų trejetukas išliko toks pat kaip prieš metus: Rusija (augimas 0,4 proc. iki 76 mln. eurų), Vokietija (mažėjimas – 6,3 proc. iki 52 mln. eurų) bei Latvija (augimas 6 proc. iki 41,2 mln. eurų).

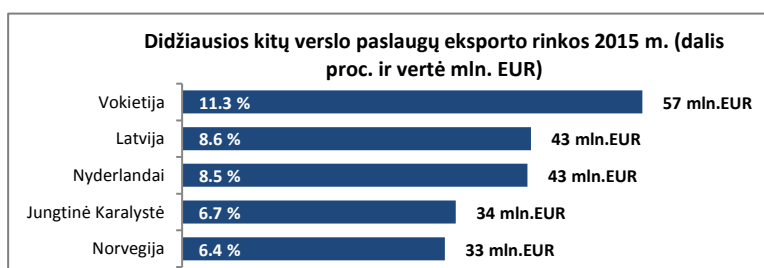
► Krovinių gabenimo kelių transportu paslaugų eksporto vertė 2015 m. praktiškai išliko tokia pati kaip ir prieš metus, augo tik 0,7 proc. iki 1,63 mlrd. eurų. Tokį lėtą augimo tempą lėmė Rusija, kadangi krovinių gabenimo kelių transportu paslaugų eksporto vertė į šią šalį 2015 m. smuko net 60,1 proc. arba net 260 mln. eurų iki 173,3 mln. eurų. Tačiau Lietuvos vežėjai sugebėjo pilnai kompensuoti praradimus Rusijos rinkoje, parsiorientuodami į kitas, daugiausia Vakarų Europos bei Skandinavijos šalis. Be abejo šiose rinkose konkurencija žymiai aršesnė, pelno maržos mažesnės, o paskutiniu metu ženkliai stiprėja ir protekcionistinės politikos apraiškos, kuriomis siekiama riboti laisvą paslaugų ir prekių judėjimą, tokiu būdu mažinant Lietuvos bei kitų šalių vežėjų konkurencines galimybes. Siekiant tvarios šio Lietuvos ūkio sektoriaus plėtos ateityje, būtinas geresnis interesų atstovavimas ES lygiu, ekonominio bendradarbiavimo stiprinimas su Balkanų, Skandinavijos regionais, taip pat labai svarbu pašalinti ir vidinius konkurencingumą ribojančius veiksnius – atnaujinti transporto kodeksą, sutvarkyti muitinės procedūras ir t.t.

KITOS VERSLO PASLAUGOS

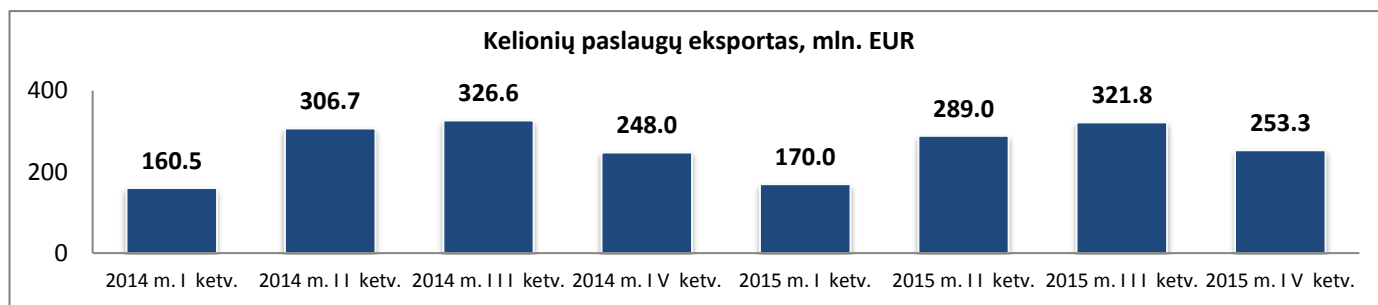

► Kitų verslo paslaugų eksportas per 2015 m. išaugo 15,5 proc. iki 506,4 mln. eurų ir sudarė 8,4 proc. viso paslaugų eksporto. Šioje paslaugų kategorijoje sparčiausiai augo teisinių, buhalterinių, verslo konsultavimo bei viešų ryšių paslaugų eksportas per metus padidėjęs 37 proc. iki beveik 60 mln. eurų. Sparčiai augo reklamos, rinkos tyrimų ir viešosios nuomonės apklausų paslaugų eksportas – 9,3 proc. iki 131,6 mln. eurų bei lizingo paslaugų eksportas, didėjęs 33,8 proc. iki 42,2 mln. eurų. Taip pat reikėtų paminėti trečdaliu iki 25,4 mln. eurų išaugusią mokslinių tyrimų paslaugų eksporto vertę. Šių paslaugų eksporto vertė per 2015 m. į JAV išaugo dvigubai iki 16,7 mln. eurų ir dabar šiai šaliai tenka net du trečdaliai Lietuvos mokslinių tyrimų paslaugų eksporto vertės.

► Didžiausia kitų verslo paslaugų eksporto rinka 2015 m. išliko Vokietija, jai teko 11,3 proc. visų kitų verslo paslaugų. Per metus šių paslaugų eksporto vertė į Vokietiją padidėjo 10,6 proc. iki 57,2 mln. eurų. Sparčiau šių paslaugų eksportas augo į JAV rinką (70,7 proc. iki 24,8 mln. eurų), Nyderlandus (30,8 proc. iki 42,9 mln. eurų), Jungtinę Karalystę (29,5 proc. iki 34 mln. eurų), Daniją (39,2 proc. iki 25,8 mln. eurų) bei Šveicariją (26,4 proc. iki 27,8 mln. eurų).

KELIONIŲ PASLAUGOS

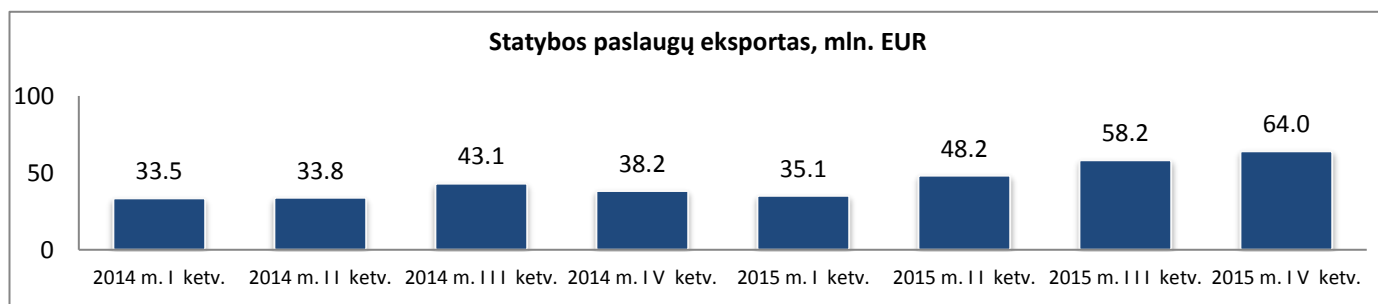
► Kelionių paslaugų eksporto vertė per 2015 m. praktiškai išliko tokia pati kaip ir 2014 m. – sumažėjo tik 0,7 proc. arba 7,8 mln. eurų ir sudarė 1,03 mlrd. eurų. 2015 m. labiausiai mažėjo paslaugų eksporto vertė į Baltarusiją ir Rusiją, tačiau šių šalių piliečių išlaidos Lietuvoje vis dar yra didžiausios – sudaro apie 45 proc. visų užsienio piliečių išlaidų Lietuvoje. Tuo tarpu 2015 m. labiausiai išaugo Lenkijos, Latvijos, Vokietijos, Suomijos ir Estijos piliečių išlaidos Lietuvoje.

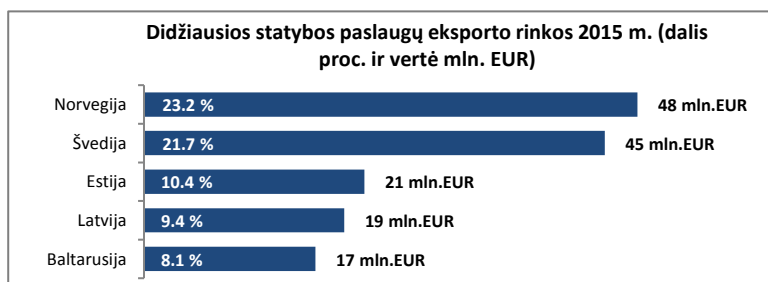
► Per 2015 m. labiausiai smuko Rusijos ir Baltarusijos piliečių išlaidos Lietuvoje. Rusų išlaidos mažėja antrus metus iš eilės ir per 2015 m. susitraukė dar 12,9 proc. iki 218,9 mln. eurų, o baltarusių išlaidos pernai metais taip pat smuko gan ženkliai – 11,3 proc. iki 235,2 mln. eurų. Didžiausias išlaidų augimas 2015 m. fiksuotas iš kaimyninių Lenkijos bei Latvijos šalių, kurių piliečių išlaidos Lietuvoje per metus padidėjo atitinkamai 9,8 proc. iki 143,2 mln. eurų bei 10,4 proc. iki 81,9 mln. eurų. Sparčiai augo Vokietijos – 6,9 proc., Suomijos – 9,6 proc. bei Estijos – 9,9 proc. piliečių išlaidos.

► Nepaisant to, kad užsieniečių išlaidos 2015 m. šiek tiek sumažėjo, apgyvendinimo įstaigų pajamos išaugo 10,3 proc., augo ir apgyvendintų užsienio turistų skaičius – 2,3 proc. europiečiai sudarė 90,4 proc. visų apgyvendintų turistų, per metus jų apgyvendinta 1,1 proc. daugiau arba 1,23 mln. Antroje vietoje liko turistai iš Azijos, jie sudarė 5,9 proc. visų apgyvendintų turistų. Azijiečių apgyvendinta 30,1 proc. daugiau nei prieš metus arba 79,7 tūkst. Trečioje vietoje liko 3,1 proc. visų apgyvendintų turistų sudarę amerikiečiai, kurių apgyvendinta 2,7 proc. mažiau nei prieš metus arba 42,1 tūkst. Turistai iš Afrikos bei Australijos ir Okeanijos kartu sudarė tik 0,7 proc. visų turistų, jų apgyvendinta 8,8 proc. daugiau nei 2014 m. arba apie 8,5 tūkst.

STATYBOS PASLAUGOS

► Statybos paslaugų eksportas per 2015 m. išaugo 38,3 proc. iki 205,5 mln. eurų. Šių paslaugų eksportas toliau stabiliai augo į visas Skandinavijos šalis, tačiau sparčiausiai per metus statybos paslaugų eksportas padidėjo į Estiją. Taip pat sparčiai augo Vokietijos bei Latvijos rinkos.

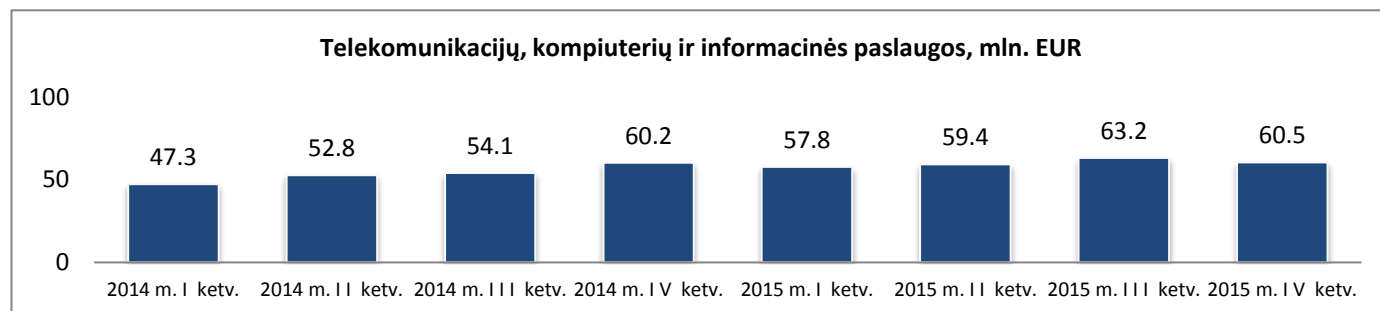
► Prieš metus prognozavome, kad Skandinavijos šalių dalis statybos paslaugų eksporto struktūroje turėtų toliau didėti, tačiau įvyko priešingai – Skandinavijos dalis sumažėjo nuo 57,8 proc. – 2014 m. iki 54,1 proc.

– 2015 m. nepaisant to, kad statybos paslaugų eksporto vertė augo į visas Skandinavijos šalis (Norvegiją, Švediją, Daniją ir Suomiją). Tokį pokytį lėmė ženkliai išaugęs statybos paslaugų eksportas į Estijos, Vokietijos ir Latvijos rinkas. Estijos rinka padidėjo

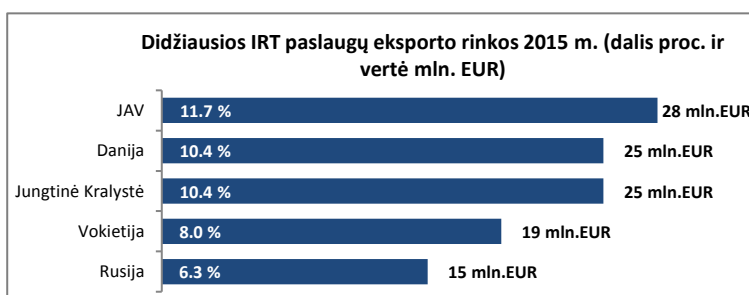
beveik keturgubai iki 21,3 mln. eurų, Vokietija išaugo daugiau kaip trigubai iki 15,3 mln. eurų, o Lietuvos statybos paslaugų eksportas į Latviją išaugo dvigubai iki 19,4 mln. eurų.

► Kaip prognozavome prieš metus, 2015 m. labiausiai mažėjo statybos paslaugų eksportas į Baltarusijos rinką – 21 proc. iki 16,6 mln. eurų, o Baltarusija nukrito iš trečios į penktą vietą didžiausių statybos paslaugų eksporto rinkų sąrašė. Rusijos rinka Lietuvos statybos paslaugų eksportuotojams taip pat mažėjo – 54 proc. iki 2,2 mln. eurų.

TELEKOMUNIKACIJŲ, KOMPIUTERIŲ IR INFORMACINĖS PASLAUGOS

► Telekomunikacijų, kompiuterių ir informacinių paslaugų (IRT) eksporto vertė per 2015 m. išaugo 12,3 proc. iki 240,8 mln. eurų. Tokiam augimui didžiausią įtaką darė kompiuterių paslaugos, kurių eksporto vertė padidėjo 21,7 proc. iki 159 mln. eurų. Šios paslaugos sudarė apie du trečdalius visų IRT paslaugų eksporto. Telekomunikacijos paslaugų eksporto vertė, sudaranti kiek mažiau nei trečdalį IRT paslaugų, per 2015 m. smuko 3,9 proc. iki 76,2 mln. eurų, o informacinių paslaugų eksportas, sudarantis tik kiek daugiau nei 2 proc. šios paslaugų grupės eksporto vertės, augo 26,3 proc. iki 5,6 mln. eurų.

► Kompiuterinių paslaugų eksporto vertė per 2015 m. labiausiai išaugo į Jungtinę Karalystę – daugiau kaip dvigubai iki 19,5 mln. eurų, taip pat į Danijos rinką - didėjo 60,1 proc. iki 23,9 mln. eurų, kuri 2015 m. vėl tapo didžiausia rinka šio tipo paslaugos eksportuotojams iš Lietuvos. Ženkliai augo Vokietijos (64 proc. iki 16,2 mln. eurų), JAV (36,5 proc. iki 22,1 mln. eurų) bei Norvegijos (95,7 proc. iki 9,15 mln. eurų) rinkos.

► Telekomunikacijų paslaugų eksporto vertė per 2015 m. labiausiai mažėjo į Didžiosios Britanijos Mergelių salas (98,6 proc. iki 0,04 mln. eurų), Gruziją (98,6 proc. iki 0,03 mln. eurų) bei Moldovą (81,7 proc. iki 0,44 mln. eurų). Per metus labiausiai augo telekomunikacijų paslaugų eksporto vertė į Rusiją (28,4 proc. iki 13,8 mln. eurų).